

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
9 december 2024

Onze referentie
5809598

Bijlage(n)
1

nota

Voorstel voor afbouw interlandelijke adoptie

Bijlage(n)

1. Kamerbrief voorstel voor afbouw interlandelijke adoptie

1. Aanleiding

Op 16 april 2024 heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Van Nispen (SP) aangenomen die de regering verzoekt met een nieuw plan te komen, waarmee interlandelijke adoptie op zorgvuldige wijze wordt afgebouwd. Zoals aangekondigd door uw voorganger in de brief van 21 mei 2024,¹ is de afgelopen periode gewerkt aan de uitwerking van een afbouwplan. Met bijgevoegde brief biedt u het afbouwplan aan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het afbouwplan en verzending van de brief naar de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Drie uitgangspunten zijn leidend geweest bij de uitwerking van het afbouwplan:

1. een zorgvuldige afbouw, waarbij rekening is gehouden met de positie en belangen van alle betrokkenen - kinderen in procedures, geadopteerden, (aspirant)-adoptiefouders, partners in de uitvoeringsketen en de landen van herkomst)- en de kwaliteit van procedures gedurende de afbouw;
2. een afbouwplan dat op korte termijn duidelijkheid biedt aan betrokkenen. Er bestaat na een periode van wisselingen in de politieke- en beleidskeuzes en daarmee ook in de uitvoering behoefte aan duidelijkheid en koersvastheid.
3. Een afbouwplan dat realistisch en uitvoerbaar is, om als betrouwbare overheid en partner met de betrokkenen hier uitvoering aan te geven.

Het voorstel luidt om in een periode van zes jaar het systeem voor interlandelijke adoptie af te bouwen. Daarmee wordt een eindtermijn gesteld, wordt voldaan aan de wens dit zorgvuldig te doen en is het ook een uitvoerbaar voorstel.

¹ Kamerstukken II, 2023/24, 31265, nr. 128.

4. Toelichting

Vergunninghouders worden in de gelegenheid gesteld om nog eenmaal de huidige vergunning te verlengen met een reguliere periode van vijf jaar.² Dat komt met het oog op de huidige vergunningen neer op een uiterlijke expiratedatum van 18 december 2030. Om ervoor te kunnen zorgen dat waar mogelijk adopties voor die tijd zijn afgerond, kunnen voorstellen voor bemiddeling tussen kind en aspirant-adoptiefouders (het matchingsvoorstel) tot uiterlijk 1 mei 2030 door de vergunninghouder ter goedkeuring worden ingediend bij de Centrale autoriteit. Op die manier wordt tijd geboden om de laatste stappen van de adoptieprocedure zoveel als mogelijk zorgvuldig af te ronden, zoals het afreizen van het kind naar Nederland. Waar dat door omstandigheden niet mogelijk blijkt zal de Centrale autoriteit na 18 december 2030 de resterende bemiddelende werkzaamheden overnemen en afronden.

Gedurende de afbouw hebben aspirant-adoptiefouders, zoals besproken, nog de mogelijkheid om deze procedure gedurende de afbouw te vervolgen. Wel verzoekt u Fiom aspirant-adoptiefouders, die nog bezig zijn met het informatie en voorlichtingstraject, af te raden om de procedure te vervolgen. De reden daarvoor is dat, hoewel hen een redelijke termijn wordt geboden, de reële kans dat de lopende procedure nog succesvol kan worden afgerond zeer beperkt is. Dit terwijl een adoptieprocedure een buitengewoon emotioneel belastend en ook financieel kostbaar proces is. In de brief wordt het voorstel inhoudelijk en cijfermatig zorgvuldig toegelicht.

Belangrijk in het voorstel zijn de blijvende en aanvullende kwaliteitswaarborgen gedurende de afbouw. De al ingevoerde verbeteringen naar aanleiding van het rapport van de commissie Joustra blijven intact. Deze zien op het internationale deel van de procedure, te weten: de landenselectie, een actiever internationaal beleid en een striktere toets door de Centrale autoriteit op de matchingsvoorstellen. Daarnaast vergroot u in het voorstel gedurende de afbouw ook de controle en het toezicht aan de Nederlandse zijde, met een andere vorm van toezicht vanuit de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd op de bemiddeling die past bij de afbouw en toeziet op de risico's, alsook met frequent overleg vanuit het ministerie met de vergunninghouders en met de ketenpartners gezamenlijk.

4.1. Politieke context

Op 16 april 2024 heeft een meerderheid van de Tweede Kamer gestemd voor de motie van het lid Van Nispen dat de regering verzoekt te komen met een nieuwe plan, waarmee interlandelijke adoptie op zorgvuldige wijze wordt afgebouwd.³ Stemningsuitslag: 83 voor (SP, VVD, CU, PVV, BBB, FvD, PvdD, JA21).

Daarmee is er in de nieuwe samenstelling van de Kamer voor een nieuwe koers gekozen. Met uitzondering van de SP bestond er sinds het rapport van de commissie Joustra breed draagvlak in de Kamer voor de beleidslijn om, ongeacht het feit dat misstanden in een aangescherpt systeem niet volledig kunnen worden uitgesloten, interlandelijke adoptie nog voort te zetten in een aangescherpt systeem dat voortduurt tot het moment dat landen van herkomst voldoende in staat zijn om zelf in adequate en veilige opvang te voorzien. De motie heeft een omslag tot gevolg gehad van het verbouwen van het systeem naar het afbouwen

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
9 december 2024

Onze referentie
5809598

² Artikel 16a Wobka.

³ *Kamerstukken II, 2023/24, 33836, nr. 92.*

van het systeem. Een aantal nog lopende maatregelen in het kader van de verbouw van het systeem is als gevolg hiervan niet meer verantwoord en zinvol beoordeeld en daarom stopgezet. Dit betrof onder meer de oprichting van een centrale bemiddelingsorganisatie, waarvoor de voorhangprocedure op dat moment gaande was. Uw voorganger heeft de Kamer hier op 21 mei 2024 over geïnformeerd.⁴ Hierin is ook aangekondigd dat Fiom vanaf dat moment geen nieuwe inschrijving meer in behandeling zou nemen. Ook is in deze brief toegezegd dat er in september 2024 een afbouwplan zal worden gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Aangezien meer tijd nodig was om tot een zorgvuldig afbouwplan te komen hebt u de Tweede Kamer op 1 oktober 2024 een uitstelbericht gezonden waarin is toegezegd dat de Tweede Kamer nog dit najaar zal worden geïnformeerd over het afbouwplan.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
9 december 2024

Onze referentie
5809598

4.2. Financiële overwegingen

De afbouw heeft financiële gevolgen, met name door de kosten die betrekking hebben op het blijven subsidiëren van de vergunninghouders, zoals dat al sinds de opschorting na verschijning van het rapport van de Commissie Joustra het geval is. Daarnaast zullen er kosten zijn voor het overbrengen van adoptiedossiers naar het Nationaal Archief en kosten voor de extra werkzaamheden die ter voorbereiding op de afbouw gemaakt zullen worden bij andere partners, zoals de Raad voor de Kinderbescherming en de Centrale autoriteit. De Centrale autoriteit zal zich gedurende de afbouw ook moeten voorbereiden op tijdelijk extra taken na de afbouw, te weten: de resterende bemiddelende werkzaamheden ter afronding van procedures waar dat nog nodig is en de nazorgverplichtingen die zij overnemen van de vergunninghouders. Deze kosten zullen worden gedekt uit de begroting van Justitie en Veiligheid, artikel 34 Straffen en Beschermen.

4.3. Juridische overwegingen

De afbouw van het systeem vraagt om een wetswijziging. De Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) zal worden ingetrokken en nieuwe wetgeving zal daarvoor in de plaats komen. Dat zal in verband met de afbouw een overgangsregeling bevatten. Daarnaast zal onder meer een regeling worden opgenomen voor de overdracht van adoptiedossiers naar het Nationaal Archief, waarbij zo veel mogelijk wordt voorzien in een duidelijk kader voor toegang en inzage in het dossier in overeenstemming met de Archiefwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook zal mogelijk in het wetsvoorstel een aantal overige voorzieningen worden opgenomen ter ondersteuning van (volwassen) geadopteerden.

4.4. Krachtenveld

Het krachtenveld loopt sterk uiteen rondom het onderwerp interlandelijke adoptie. Het is een beladen onderwerp, dat onder geadopteerden, professionals en andere experts en betrokkenen, zowel voor- als tegenstanders kent. De meningen lopen uiteen en worden door sommigen zowel via (social) media als in brieven actief geuit. De maatschappelijke opinie is al langere tijd, en in versnelling sinds de verschijning van het rapport van de Commissie Joustra in 2021, in beweging. Vergelijkbare ontwikkelingen zijn ook in andere landen gaande.

⁴ *Kamerstukken II, 2023/24, 31265, nr. 128.*

4.5. Strategie

N.v.t.

4.6. Uitvoering

N.v.t.

4.7. Implementatie

Er is de afgelopen maanden met regelmaat overleg gevoerd met de uitvoeringpartners bij interlandelijke adoptieprocedures; Fiom, de Raad voor de Kinderbescherming, de vergunninghouders (A New Way, de Nederlandse Adoptiestichting, Wereldkinderen en Meiling). Ook heeft contact met de Rijksinspecties plaatsgevonden en zijn de landen van herkomst geïnformeerd over het besluit tot afbouw en is gevraagd naar de impact en behoeften aldaar rondom de afbouw. Dit contact zal worden voortgezet, nu het afbouwplan er ligt, om de uitvoering ter hand te nemen.

Verder zullen interlandelijke geadopteerden via periodieke reflectiebijeenkomsten worden geïnformeerd over de uitvoering en ook om reflectie worden gevraagd op voor hen belangrijke onderdelen, zoals de overdracht van dossiers.

4.8. Communicatie

Op moment van verzending van deze kamerbrief zal er een persbericht uitgaan en QenA worden geplaatst op rijksoverheid.nl. Ook zullen de bij ons bekende belangenorganisaties voor interlandelijk geadopteerden en de partners in de keten op dat moment worden geïnformeerd en de brief ontvangen. De landen van herkomst zullen kort daarna ook worden geïnformeerd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
9 december 2024

Onze referentie
5809598